

Het grootste gebod

Introductie

Vandaag mogen Janneke en ik kort iets met u delen over het grote gebod. Ik zal van start gaan met het eerste deel, waarna Janneke verder in zal gaan op het tweede deel.

Op meerdere plekken in het Nieuwe Testament wordt Jezus op de proef gesteld, zo ook in Mattheüs. Eén van de thema's die Mattheüs aan bod laat komen in het boek is 'Het vormen van een brug tussen het Oude en het Nieuwe Testament'. Zo komen in Mattheüs 22 de volgende verhalen aan bod:

- Gelijkenis van de bruiloft van de koning waar de gasten niet komen
- Debat met de Farizeeën en Herodianen over het betalen van belastingen aan de keizer
- Debat met de Sadduceeën over de opstanding; vrouw die met 7 broers getrouwd was zonder kinderen te krijgen
- Debat met de Farizeeën over het grootste gebod
- Vraag aan de Farizeeën: 'Van wie is de Messias een zoon?'

Het centrale thema van de debatten die de Farizeeën, Herodianen en Sadduceeën met Jezus houden, is: 'De uitspraken die Jezus gedaan heeft en hoe deze rijmen met de wet.'

Een kort woordje uitleg over deze groepen is hier misschien op zijn plaats:

- Farizeeën of Farizeeërs: een groepering die zich identificeerde met het gewone volk en die zicht strikt aan de joodse wetgeving hield zoals die in de boeken van Mozes beschreven staan en geloofden dat een rechtvaardig leven werd beloond met de opstanding.
- De Sadduceeën waren aristocraten die de Wet van Mozes volgden, maar niet de relatief nieuwe tradities van de farizeeën en ze geloofden niet in de opstanding.
- Herodianen: een groep die politiek en economisch voordeel probeerde halen uit het contact met Herodes.

De vragen in Mattheüs 22 komen dus voort uit de achtergrond van deze mensen:

- De Herodianen vragen over het belasting betalen aan de keizer
- De Sadduceeën vragen over de opstanding
- De Farizeeën vragen over het grootste gebod

En stellen wij sommige punten van het geloof ook niet in vraag als ze niet in lijn liggen met onze cultuur, denkbeelden, mening, ... ?

Het grote gebod

Specifiek over de vraag van de Farizeeën blijkt dat er 613 afzonderlijke geboden in de Wet staan, 248 geboden en 365 verboden. Ik moet eerlijk toegeven dat ik ze niet allemaal heb geteld en zeker niet allemaal ken...

De vraag naar het grootste gebod komt dan voort uit het feit dat er zoveel geboden zijn, waarvan Jezus in Mattheüs 5:17-20 zelf zegt dat: *"Denk niet dat ik gekomen ben om de Wet of de Profeten¹ af te schaffen. Ik ben niet gekomen om ze af te schaffen, maar om ze tot vervulling te brengen. Ik*

¹ Wet en profeten: de wet duidt op de boeken van Mozes, de profeten op alle overige geschriften

verzekert jullie: zolang de hemel en de aarde bestaan, blijft elke jota (kleinste letter), elke tittel (kleinste stukje letter) in de wet van kracht, totdat alles gebeurd zal zijn. Wie dus ook maar een van de kleinste van deze geboden afschaft en aan anderen leert datzelfde te doen, zal als de kleinste worden beschouwd in het koninkrijk van de hemel. Maar wie ze onderhoudt en dat aan andere leert, zal in het koninkrijk van de hemel in hoog aanzien staan. Want ik zeg jullie: als jullie gerechtigheid niet groter is dan die van Schriftgeleerden en de Farizeeën, zullen jullie zeker het koninkrijk van de hemel niet binnengaan.”

En vanuit de gedachte dat niet alle geboden het zelfde zijn, er zijn er zwaardere en lichtere. Zo zegt Jezus bijvoorbeeld in Mattheüs 23:23 *“Wee jullie, Schriftgeleerden en Farizeeën, huichelaars, jullie geven tienden van munt, dille en komijn, maar veronachtzamen **wat in de wet zwaarder weegt**; recht, barmhartigheid en trouw, terwijl men het een zou moeten doen zonder het andere te laten.”*

De Farizeeën houden zich dus wel aan het geven van tienden van zelfs de opbrengst van de kleine plantjes, de kruiden, maar ze houden zich niet aan de belangrijker, zwaardere wet; die van recht, barmhartigheid en trouw. Wat dat betreft maken wij het er ons tegenwoordig eenvoudig van af door alles in geld uit te drukken.

Misschien gelukkig voor ons, stellen de Farizeeën de vraag over het grootste gebod in Mattheüs 22:34-36:

“Nadat de Farizeeën hadden vernomen dat Hij de Sadduceeën tot zwijgen had gebracht, kwamen ze bij elkaar. Om Hem op de proef te stellen vroeg een van hen, een wetgeleerde: ‘Meester, wat is het grootste gebod in de wet?’ Hij antwoordde: ‘Heb de Heer, uw God, lief met heel uw hart en met heel uw ziel en met heel uw verstand. Dat is het grootste en eerste gebod. Het tweede is daaraan gelijk: heb uw naaste lief als uzelf. Deze twee geboden zijn de grondslag van alles wat er in de Wet en de Profeten staat.”

De samenvatting die Jezus geeft is gebaseerd op Deuteronomium 6:5 *“Heb daarom de Heer lief met hart en ziel en met inzet van al uw krachten.”*

En we moeten God niet zomaar liefhebben, maar met heel ons hart, heel onze ziel en met heel ons verstand. Waarbij ‘moeten’ hier natuurlijk een slecht woord is, want hoe oprecht is liefde als het moet en is het dan wel liefde?

Hebben wij God lief met heel ons hart?

De volgende vraag die we onszelf kunnen stellen is: ‘Hebben we God lief met heel ons hart, met heel onze ziel, met heel ons verstand en met inzet van al onze krachten?’

Mijn persoonlijke antwoord hierop is nee... Ik ben gelukkig getrouwd met Vianne en als ik mijn liefde voor haar vergelijk met mijn liefde voor God, dan vind ik het makkelijker om haar lief te hebben dan God. Vianne is een persoon, wat het voor mij veel makkelijker maakt om haar met hart, ziel en verstand lief te hebben. Terwijl ik merk dat bij het liefhebben van God vooral het verstand nog overheerst.

Daarnaast is het zo veel makkelijker om mijn agenda vrij te maken voor Vianne, dan het is om een avond vrij te maken voor God. Het feit dat er kringen, oefenavonden en diensten op zondagochtend zijn, maakt het natuurlijk op die momenten al makkelijker, maar hoe zit het de rest van de week?

Kunnen we het verdienen?

Een tweede voorbeeld dat ik er bij wil halen is dat van de rijke jongeling (Mattheüs 19:16-22):

“Nu kwam er iemand naar Jezus toe met de vraag: ‘Meester, wat voor goeds moet ik doen om het eeuwige leven te verwerven?’ Hij antwoordde: ‘Waarom vraag je ma naar het goede? Er is maar één die goed is. Als je het leven wilt binnengaan, houd je dan aan zijn geboden.’ ‘Welke?’ vroeg hij. ‘Deze,’ antwoordde Jezus, ‘pleeg geen moord, pleeg geen overspel, steel niet, leg geenvaals getuigenis af, toon eerbied voor uw vader en moeder, en ook: heb uw naaste lief als uzelf.’ De jongeman zei: ‘Daar houd ik me aan. Wat kan ik nog meer doen?’ Jezus antwoordde hem: ‘Als je volmaakt wil zijn, ga dan naar huis, verkoop alles wat je bezit en geef de opbrengst aan de armen; dan zal je een schat in de hemel bezitten. Kom daarna terug en volg mij.’ Na dit antwoord ging de jongeman terneergeslagen weg; hij hand namelijk veel bezittingen.”

Zelf probeer ik ook vaak me aan de regels te houden, goed te leven, met het idee dat je dan Gods goedkeuring kan verdienen. Als je dan de fout in gaat is dat een reden om extra hard je best te doen. Jezus laat hier echter duidelijk zien dat het houden van de wet geen oplossing biedt, want geen mens kan de wet houden.

Daarnaast is het goed om kinderen bijvoorbeeld te leren om dankjewel te zeggen, maar de manier waarop (met welke hart gesteldheid) kan toch heel erg verschillen. Komen we naar de kerk omdat het moet, of omdat we God kunnen ontmoeten en hem eer kunnen geven? In beide gevallen zijn we aanwezig, maar zijn ze voor God hetzelfde?

En dan merk ik aan mezelf dat ik vaak vanuit de wet leef en het toch moeilijk blijf vinden om vanuit genade en liefde te leven.

Conclusie

Het verhaal van de rijke jongeling gaat zelfs nog verder in Mattheüs 19:23-26:

*“Jezus wendde zich tot zijn leerlingen: ‘Ik verzeker jullie: slechts met grote moeite zal een rijke het koninkrijk van de hemel binnengaan. Ik zeg het jullie nog eens: het is gemakkelijker voor een kameel om door het oog van een naald te gaan dan voor een rijke om het koninkrijk van God binnen te gaan.’ Toen de leerlingen dit hoorden, waren ze hevig ontzet en vroegen: ‘Wie kan er dan nog gered worden?’ Jezus keek hen aan en antwoordde hun: ‘Bij mensen is dat onmogelijk, **maar bij God is alles mogelijk.**’*

Gelukkig kent God ons en weet Hij hoe we als mensen kunnen zijn en heeft Hij Zijn Zoon voor ons gegeven, wat we vandaag ook mogen gedenken om voor ons de wet te vervullen. En doordat offer en met de hulp van de Heilige Geest mogen we iedere dag leren om te leven vanuit genade en liefde en om God meer en meer lief te hebben (met hart, ziel en verstand).

Of om af te sluiten, zoals Paulus het zegt in Filippenzen 3:9:

“niet door mijn eigen rechtvaardigheid om dat ik de wet naleef, maar door die van God, de rechtvaardigheid die er is door het geloof in Christus.”